

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CCXXXII. — Izdan in razposlan 29. dne decembra 1917.

Vsebina: (Št. 506—508.) 506. Ukaz o ustanovitvi gospodarske zveze industrije opeke. — 507. Ukaz o ustanovitvi gospodarske zveze industrije cementa. — 508. Ukaz, s katerim se uravnava promet s cementom.

506.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 22. decembra 1917. l.

o ustanovitvi gospodarske zveze industrije opeke.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Pripadniki gospodarske zveze.

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem opek, pripadajo gospodarski zvezi industrije opeke.

Gospodarska zveza ima svoj sedež na Dunaju.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje opek le del obrata, so gledé tega dela obrata pripadniki zveze. Za obrate in podjetja, ki se ustanové, dokler velja ta ukaz, se začne pripadnost h gospodarski zvezi z dnem pričetka opravlja.

Z opekami v zmislu tega ukaza je umevati zidno, tlakovalno, zaglavno opeko, opeko za oboke, izbrušeno opeko, opeko za vodnjake, kamine, na-

rustke, stebre, kalupe, luknjasto opeko vsake vrste, obložno in prekrilno opeko, oprano opeko vsake vrste, porozno opeko, hordis, cevi za drenaže, strešne opeke vsake vrste, žlehnike vsake vrste, opeke iz trosknega cementa in cementne opeke vsake vrste in opeke iz apnenega peščenca.

Gledé uveljave pravic, ki se podajajo iz pripadnosti h gospodarski zvezi, zlasti pravice do enakomerne pridelitve sirovin ali pomožnih snovi, je pri obratih, ki so obstajali že prđ začetkom vojne, merodajna vrsta in obseg izdelovanja posameznih obratov v času pred 1. dnem avgusta 1914. l., kolikor niso v času vojne potrebne razlike od tega načela zaradi potrebe vojaške ali državne uprave. O takih izjemah ter gledé pravic tistih obratov, ki so se ustanovili še le po 1. dnevu avgusta 1914. l., odloča trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom — zaslišavši zvezno vodstvo po svobodnem predurku.

O pripadnosti h gospodarski zvezi odloča v dvomnih primerih trgovinski minister, zaslišavši zvezno vodstvo, po svobodnem predurku.

§ 2.

Namen gospodarske zveze.

Namen gospodarske zveze je uravnati izdelovanje, razpečavanje in porabljanje opek (§ 1),

pretežno oziraje se na vojaške in druge javne interese.

Zlasti je naloženo gospodarski zvezi:

- a) voditi natančen pregled o delovnih razmerah in obratnih uredbah zadevnih podjetij, proizvedovati o zalogah, izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;
- b) staviti predloge in sodelovati gledé vseh naredb, ki se nanašajo na preskrbovanje industrije opeke s potrebnimi sirovinami in pomožnimi snovmi in z žgalnimi, tvarinami;
- c) odkazovati sirovine in pomožne snovi in žgalne tvarine posameznim podjetjem, ako ima gospodarska zveza pravico razpolagati s temi tvarinami;
- d) uravnati in pospeševati izdelovanje ter razpečavanje opeke;
- e) sodelovati ob razdeljevanju opek v mejah predpisov, ki se izdajo za promet z opeko, in pri ustanavljanju načelnih določil za tak način razdeljevanja opek, ki ustreza krajevnim potrebam;
- f) sodelovati ob uravnavi cen in prodajnih pogojev;
- g) svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;
- h) staviti predloge in sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo opeke, zlasti pri vseh naredbah, da se uravna in pospeši izdelovanje ter uvoz in izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi, pri uravnavi delovnega razmerja in izkazovanja dela in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči to gospodarski zvezi trgovinsko ministrstvo ali s pritrditvijo trgovinskega ministrstva kako drugo središče. Dokler traja vojna, se sporazume trgovinski minister pri tem z vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran. Gledé preskrbovanja armade na bojišču je odločba pridržana zgolj ministru za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom.

Popisovanje zalog (§ 2, lit. a) se ne razteza na lastne zaloge vojaške in državne uprave. Zveza

nima pravice razpolagati z zalogami opeke, ki jih je zasegla vojna uprava dotlej, da dobi zveza moč.

§ 3.

Pravno svojstvo gospodarske zveze.

Gospodarska zveza je juristična oseba. Na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 11). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov.

§ 4.

Dolžnost zveznih pripadnikov.

Zvezni pripadniki morajo pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih dosego.

Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe gledé prispevanja k stroškom poslovanja in dajati vsa potrebna poganila za njih pripravljanje in izvrševanje.

Nadalje morajo zvezni pripadniki dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister — dokler traja vojna, tudi vojni minister — in ki morajo poročati trgovinskemu ministru, oziroma vojnemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Zglasilnice potrebe in razdeljevalnice.

Gospodarski zvezi je pridružiti zglasilnice potrebe za dobivanje opek ter razdeljevalnice. Ustanavlja se je ozirati na krajevne razmere v posameznih kronovinah.

Obseg, vrsto in sestavo teh mest določi trgovinski minister v porazumu z vojnim ministrom.

§ 6.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni zbor;
- b) zvezni odbor;
- c) zvezno vodstvo.

§ 7.

Zvezni zbor.

Zvezni zbor sestoji iz 72 voljenih zastopnikov zvezi pripadajočih podjetij (§ 1).

Ti zastopniki se volijo v 3 skupinah:

- a) Podjetja, ki imajo le poljske peči ali ne neprenehljive žgalne peči, volijo z navadno večino glasov iz svoje srede 24 zastopnikov,
- b) podjetja, ki nimajo več nego dve neprenehljivi žgalni peči (krožne peči), ter fabrike opeke iz apnenega peščenca, fabrike opeke iz troskega cementa in cementne opeke volijo iz svoje srede z večino glasov 24 zastopnikov,
- c) podjetja, ki imajo več nego 2 neprenehljivi žgalni peči (okrožni peči), volijo tudi iz svoje srede z navadno večino oddanih glasov 24 zastopnikov; pri tem ima vsako podjetje te skupine toliko glasov, kolikor ima okrožnih peči.

Izvršitev volitve zastopnikov je naložena zveznemu vodstvu — gledé prve volitve zastopnikov začasnemu opravnemu vodstvu — pod nadzorstvom trgovinskega ministra. Voli se pismeno in štejejo se le glasovi, ki so došli do zadnjega dne roka, razglašena za oddajanje glasov.

Iz teh izvoljenih zastopnikov sestavljeni zvezni zbor se zbere vsaj enkrat v vsakem letu. Sklicuje ga pismeno zvezno vodstvo — prvi (ustanovni) zbor začasno opravilno vodstvo — in sicer vsaj osem dni pred dnevom, določenim za zborovanje; prvi (ustanovni) zbor se mora vršiti v 4 mescih izza imenovanja začasnega opravnega vodstva.

Ako to zahteva vladni komisar ali pismeno vsaj 12 udov zveznega odbora (§ 8) ali vsaj 30 pripadnikov zveznega zbora ali vsaj 150 zveznih pripadnikov, je sklicati zvezni zbor najkasneje v 4 tednih. Zvezni zbor je sklepčen brez ozira na število navzočih pripadnikov zveznega zbora.

Zvezni zbor sklepa z navadno večino glasov navzočih. Zveznemu zboru predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Prvi (ustanovni) zvezni zbor vodi predsednik začasnega opravnega vodstva ali eden njegovih namestnikov.

Zveznemu zboru je pridržano:

1. sklepati o dokladah, ki jih je pobirati od zveznih pripadnikov za zalaganje stroškov poslovanja zveze;
2. odobriti položeni račun;
3. sprejemati poročilo o delovanju zveznega vodstva;
4. voliti zvezni odbor (§ 8).

Vsak voljeni pripadnik ima pravico na zveznem zboru staviti predloge in vprašanja zveznemu vodstvu.

Udje zveznega odbora se volijo tako, da volijo zastopniki, ki jih je izvolila vsaka izmed 3 zgoraj imenovanih skupin, z navadno večino glasov po 5 odbornikov.

§ 8.

Zvezni odbor.

Zvezni odbor je sestavljen iz 15 udov, ki jih je izvolil zvezni zbor, ter iz 9 udov, ki jih je imenoval trgovinski minister izmed zveznih pripadnikov — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom.

Poslovna doba odbornikov znaša 2 leti; izstopajoči udje se lahko zopet volijo.

Trgovinski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da je ud izgubil svojo službo, ter zaukazati popolno novo volitev odbora. Ako se voli odbor na novo, se morajo tudi udje v zmyslu prvega odstavka tega paragrafa imenovati na novo. Dotlej, da se izvrše nove volitve in nova imenovanja, poslujejo dosednji udje odbora. Ako izstopi voljen ud, preden poteče poslovna doba, more zvezni odbor v 4 tednih s pritrditvijo trgovinskega ministra soizbrati na njegovo mesto v odbor do prihodnjega zveznega zbora zveznega pripadnika, in sicer le izvoljenega zastopnika ustrezne skupine.

Vsi udje zveznega odbora opravljajo svoje posle kakor častno službo.

§ 9.

Oblasti zveznega odbora.

Zvezno vodstvo (§ 11) mora zaslišati zvezni odbor pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo, ako ne vgovarja eden vladnih komisarjev (§ 15).

Zveznemu odboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) nadzorovati upravo blagajnice;
- c) ustanavljati določne učine, za katere more zvezno vodstvo ali raziščišče (§ 18) nalogati kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se preodkazujejo zveznemu vodstvu, da jih kaznuje, ne sme seči čez kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih pa ne čez postavek 20.000 K za posamezni primer;
- d) postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določenih prašanjih in jih izvršujejo;
- e) privzemati pridane svetovalce.

§ 10.

Opravični red zveznega odbora.

Zvezni odbor se zbere najmanj enkrat v dveh mescih. Ako to zahteva vladni komisar (§ 15) ali na pismen predlog najmanj 8 udov zveznega odbora je sklicati sejo v 14 dneh. Udje zveznega odbora se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezni odbor je sklepčen, ako sta navzoča vsaj 2 uda zveznega vodstva in vsaj 5 udov, ki ne pripadajo zveznemu vodstvu. Sklepa z navadno večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Predsednik ne glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati najkasneje v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se posledki glasovanja.

§ 11.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, prvega in drugega predsednikovega namestnika ter iz 7 udov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed zveznega odbora.

Udje zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj, zlasti pri pogajanjih z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni zbor ali zvezni odbor. Zveznemu zboru ter zveznemu odboru mora poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu zboru, da ga popreskusi.

Zvezno vodstvo postavlja na predlog predsednika, oziroma njegov namestnikov potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitvev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

Predsednik, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov, sklicuje zvezni zbor ter seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik, vodi tekoča opravila in nadzoruje notranji službeni obrat. Njemu so podrejeni uradniki in pomožne moči zveze.

Da vodi opravila, dokler se zveza redno ne ustanovi z volitvijo zveznega odbora in imenovanjem zveznega vodstva, postavi trgovinski minister začasno opravično vodstvo, ki je pravtako sestavljeno iz predsednika, 2 predsednikovih namestnikov in 5 udov in ima pravico izvrševati vse oblasti zveznega vodstva ter se odveže službe hkratu ko se imenuje prvo zvezno vodstvo. Na njegovo poslovanje se zmislu primerno uporablja opravični red zveznega vodstva.

§ 12.

Opravični red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje na Dunaju. Udje zveznega vodstva ter vladni

komisarji (§ 15) se morejo vabiti na seje pisмено ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v 10 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega vodstva v navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je navzoča vsaj polovica udov. Sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, velja za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

§ 13.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Vsi udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper vojaške ali državne interese ali zoper namene gospodarske zveze ali se tiče opravičnih razmer pripadnikov zveze, in morajo to pisмено obljubiti.

Pri vodstvu opravič je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveznega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove predsednik, oziroma njegova namestnika ali vladni komisarji ali ako je zvezni odbor ali zvezno vodstvo storilo na to mereč sklep. Dana pojasnila se ne smejo porabljati za druge nego za zvezne namene.

§ 14.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni zbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 15.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri — dokler traja vojna, tudⁱ z vojnim ministrom.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov in pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov gospodarske zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 16.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra, ki se zgodi, dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom, potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega zbora, zveznega odbora ali zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) načelnih naredb za preskrbovanje zvezi pripadajočih obratov s sirovinami in pomožnimi snovmi in obratili;
- b) uravnave načel, na katera je gledati ob izdelovanju in razpečavanju, zlasti načelnih določil o razdeljevanju opek;
- c) višine zveznih prispevkov;
- d) ustanovitve tistih določnih učinkov, za katere lahko nalaga zvezno vodstvo ali razsodišče kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

§ 17.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki nasprotujejo tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno

vodstvo po tem ukazu, da se dosežejo nameni zveze, nalagati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznega odbora (§ 9, c), ki ga je odobril trgovinski minister, postavljen pod kazen zaradi nereda.

Ako je zvezno vodstvo naložilo kazen zaradi nereda, se more razsodišče (§ 18) prositi za odločbo, ne da bi priziv imel odloživo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 18.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrajšani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo, zvezni odbor ali zvezni zbor, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega zbora, oziroma zveznega odbora ali zveznega vodstva, ki so jih odobrili udeleženi ministri, se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja in opustitve, ki merijo zoper odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 17 pravice naložiti kazni zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazni zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§§ 9 c, in 16 d), je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazni. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazni zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 K.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v po-

razumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed zveznih pripadnikov. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega. Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 19.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo, politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesecev. Ti kazni se moreta naložiti tudi druga poleg druge. Vrhutega se more izreči, da zapadejo reči, na katere se nanaša kaznivo dejanje.

§ 20.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni odbor, z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 21.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Banhaus s. r.

Homann s. r.

Wieser s. r.

Schauer s. r.

Czapp s. r.

Silva-Tarouca s. r.

507.**Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 22. decembra 1917. l.****o ustanovitvi gospodarske zveze industrije cementa.**

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.**Pripadniki gospodarske zveze.**

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem cementa, in sicer portlandskega cementa, železnega portlandskega cementa, plavževega cementa, troskega cementa in takih cementu sličnih spojil, kojih spajalna sila še ustreza določilom avstrijskega društva inženirjev in arhitektov iz leta 1907. za dobavljanje in preskušanje troskega cementa, pripadajo gospodarski zvezi industrije cementa.

Gospodarska zveza ima svoj sedež na Dunaju.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje cementa le del obrata, so gledé tega dela obrata pripadniki zveze. Za obrate in podjetja, ki se ustanové, dokler velja ta ukaz, se začne pripadnost h gospodarski zvezi z dnem pričetka opravlja.

Gledé uveljavne pravice, ki se podajajo iz pripadnosti h gospodarski zvezi, zlasti pravice do enakomerne pridelitve sirovin ali pomožnih snovi, je pri obratih, ki so obstajali že pred začetkom vojne, merodajen način izdelovanja in to, koliko so dobavili posamezni obrati v poprečnini let 1911, 1912 in 1913. Ako so v industriji cementa na podstavi posebnih dogovorov organizovane skupine podjetij, imajo te skupine pravico, da vsoto deležev, ki pripada po tem načelu na skupnost v njih združenih obratov, razdelijo na posamezne njim pripadajoče obrate tudi po drugem razmerju, ki ustreza njihovim pravilom ali njihovim pogodbam. Določila tega odstavka pa veljajo le, toliko, kolikor ni v dobi vojne zaradi potrebe vojaške ali državne uprave treba odstopiti od teh načel, in sicer zlasti, kadar se dobavljajo sirovine obratom, ki jih je zahtevala vojaška uprava, po

meri njihovega vsakočasnega izdelovanja ali storilne sposobnosti. O tem ter gledé tistih obratov, ki so se ustanovili še le po 1. dnevu avgusta 1914. l., ali niso izdelovali cementa v letih 1911, 1912 in 1913, odloča trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom — zaslišavši zvezno vodstvo po svobodnem preudarku.

O pripadnosti h gospodarski zvezi odloča v dvomnih primerih trgovinski minister, — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom — zaslišavši zvezno vodstvo, po svobodnem preudarku.

Vojnemu ministru je pridržano, da zagotovi pri nekkih obratih, ki jih je zahtevalo vojno ministrstvo, določene množine cementa za neposredno ter posredno potrebo vojske in da razpolaga z njimi po svojem preudarku dotlej, da se omogoči zanesljivo dobavljanje po zvezi — okolnost, ki jo naj na predlog vojnega ministra določi trgovinski minister.

§ 2.**Namen gospodarske zveze.**

Namen gospodarske zveze je uravnati izdelovanje, razpečavanje in porabljanje cementa (§ 1), pretežno oziraje se na vojaške in druge javne interese.

Zlasti je naloženo gospodarski zvezi:

- a) voditi natančen pregled o delovnih razmerah in obratnih uredbah zadevnih podjetij, proizdelovati o zalogah, izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;
- b) staviti predloge in sodelovati gledé vseh naredb, ki se nanašajo na preskrbovanje industrije cementa s potrebnimi sirovinami in pomožnimi snovmi in z žgalnimi tvarinami;
- c) odkazovati sirovine in pomožne snovi in žgalne tvarine posameznim podjetjem, ako ima gospodarska zveza pravico razpolagati s temi tvarinami;
- d) uravnati in pospeševati izdelovanje ter razpečavanje cementa;

- e) sodelovati ob razdeljevanju cementa v mejah predpisov, ki so izdani ali se izdajo za promet s cementom;
- f) sodelovati ob uravnavi cen in prodajnih pogojev;
- g) svetovati osrednjim oblastvom; kadar oddajajo naročila;
- h) sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo industrije cementa, zlasti pri vseh naredbah, da se uravna in pospeši izdelovanje ter uvoz in izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi, pri uravnavi delovnega razmerja in izkazovanja dela in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči to gospodarski zvezi trgovinski minister ali s pritrditvijo trgovinskega ministra kako drugo središče. Dokler traja vojna, se sporazume trgovinski minister pri tem z vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran.

§ 3.

Pravno svojstvo gospodarske zveze.

Gospodarska zveza je juristična oseba.

Na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 11). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Zvezni pripadniki morejo pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih dosego.

Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe gledé prispevanja k stroškom poslovanja in dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravljanje in izvrševanje. Nadalje morajo zvezni pripadniki dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister — dokler traja

vojna, tudi vojni minister — in ki morajo poročati trgovinskemu ministru, oziroma vojnemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Zglasilnica potrebe.

Gospodarski zvezi je pridružiti zglasilnico potrebe za porabnike cementa, ki so izven zveze.

Obseg in vrsto te zglasilnice določi trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom.

§ 6.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni zbor;
- b) zvezni odbor;
- c) zvezno vodstvo.

§ 7.

Zvezni zbor.

Zvezni zbor sestoji iz vseh pripadnikov zveze (§ 1). Zbere se vsaj enkrat v vsakem letu. Sklicuje ga pismeno zvezno vodstvo — prvi (ustanovni) zbor začasno opravilno vodstvo in sicer vsaj osem dni pred dnevom, določenim za zborovanje. Ustanovni zbor se mora vršiti v 2 mesecih izza imenovanja začasnega opravilnega vodstva.

Ako to zahteva vladni komisar ali na pismeno zaprosilo, ki ga je podpisalo vsaj pet udov zveznega odbora (§ 8) ali pripadniki zveze, ki imajo najmanj 20 odstotkov vseh glasov (odstavek 3 tega paragrafa), je sklicati zvezni zbor najkasneje v štirih tednih. Zvezni zbor je sklepčen brez ozira na število navzočih pripadnikov zveze.

Zveznemu zboru predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Prvi (ustanovni) zvezni zbor vodi predsednik začasnega opravilnega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Vsak pripadnik zveze ima za vsakih 1000 železniških voz svojih poprečnih dobav v letih 1911,

1912 in 1913 en glas; ulomki nad in pod 1000 železniških voz štejejo za en glas. Ako nastopijo pri pripadniku zveze zaradi potrebe vojaške ali državne uprave v § 1, odstavek 4, imenovane različke ali pripadnik zveze ni dobavljal cementa v letih 1911, 1912 ali 1913, določi trgovinski minister zaslišavši zvezno vodstvo, število glasov, ki gredo temu pripadniku zveze. Zvezni zbor sklepa z navadno večino glasov.

Zveznemu zboru je pridržano:

1. sklepati o dokladah, ki jih je pobirati za zalaganje stroškov poslovanja zveze;
2. odobriti položeni račun;
3. sprejemati poročilo o delovanju zveznega vodstva;
4. voliti zvezni odbor (§ 8).

Vsak pripadnik zveze ima pravico na zveznem zboru staviti predloge in vprašanja zveznemu vodstvu.

§ 8.

Zvezni odbor.

Zvezni odbor je sestavljen iz devet udov, ki jih je izvolil zvezni zbor, ter iz sedem udov, ki jih je imenoval trgovinski minister izmed zveznih pripadnikov — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom. Odbornike volijo pripadniki zveze na občnem zboru pripadnikov zveze z glasovnico z navadno večino glasov. O pravici glasovanja veljajo določila § 7, odstavek 3. Pravico glasovanja morejo izvrševati pripadniki zveze sami ali po pooblaščenca.

Poslovna doba odbornikov znaša 2 leti; izstopajoči udje se lahko zopet volijo.

Trgovinski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da je ud izgubil svojo službo, ter zaukazati popolno novo volitev odbora. Ako se voli odbor na novo, se morajo tudi udje v zmislu prvega odstavka tega paragrafa imenovati na novo. Dotlej, da se izvrše nove volitve in nova imenovanja, poslujejo dosedanji udje odbora. Ako izstopi voljen ud, preden poteče poslovna doba, more zvezni odbor v 4 tednih s pritrditvijo trgovinskega ministra soizbrati na njegovo mesto v odbor do prihodnjega zveznega zbora zveznega pripadnika.

(Slovenskoh.)

Vsi udje zveznega odbora odpravljajo svoje posle kakor častno službo.

§ 9.

Oblasti zveznega odbora.

Zvezno vodstvo (§ 11) mora zaslišati zvezni odbor pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu odboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) nadzorovati upravo blagajnice;
- c) ustanavljati določne učine, za katere more zvezno vodstvo ali rzsodišče (§ 18) nalogati kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se preodkazejo zveznemu vodstvu, da jih kaznuje, ne sme seči čez kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih pa ne čez postavek 20.000 K za posamezni primer;
- d) postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določnih stvareh in jih izvršujejo;
- e) privzemati pridane svetovalce.

§ 10.

Opravitni red zveznega odbora.

Zvezni odbor se zbere najmanj enkrat v dveh mescih. Ako to zahteva vladni komisar (§ 15) ali na pismen predlog najmanj štirih udov zveznega odbora je sklicati sejo v 14 dneh. Udje zveznega odbora se morajo vabiti na seje pismeno ali brzojavno. Zvezni odbor je sklepčen, ako sta navzoča vsaj dva uda zveznega vodstva in vsaj dva uda, ki ne pripadata zveznemu vodstvu. Vsak odbornik ima en glas. Sklepa se z navadno večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Predsednik ne glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se posledki glasovanja.

§ 11.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, prvega in drugega predsednikovega namestnika ter iz sedem udov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed zveznega odbora.

Udje zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo za zunaj, zlasti pri pogajanjih z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prashanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni zbor ali zvezni odbor. Zveznemu zboru ter zveznemu odboru mora poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu zboru, da ga popreskusi.

Zvezno vodstvo postavlja na predlog predsednika, oziroma njegovih namestnikov potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

Predsednik, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov, sklicuje zvezni zbor ter seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik, vodi tekoča opravila in nadzoruje notranji službeni obrat. Njemu su podrejeni uradniki in pomožne moči zveze.

Da vodi opravila, dokler se zveza redno ne ustanovi z volitvijo zveznega odbora in imenovanjem zveznega vodstva, postavi trgovinski minister začasno opravilno vodstvo, ki je pravtako sestavljeno iz predsednika, dveh predsednikovih namestnikov in sedem udov in ima pravico izvrševati vse oblasti zveznega vodstva ter se odveže službe hkratu ko se imenuje prvo zvezno vodstvo.

Na njegovo poslovanje se zmislu primerno uporablja opravljeni red zveznega vodstva.

§ 12.

Opravljeni red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje na Dunaju. Udje zveznega vodstva ter vladni komisarji (§ 15) se morajo vabiti na seje pisмено ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako sta poleg predsednika ali njegovega namestnika navzoča dva uda zveznega vodstva. Vsak ud zveznega vodstva ima en glas. Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, velja za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

§ 13.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Vsi udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedo v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene gospodarske zveze ali se tiče opravljenih razmer pripadnikov zveze, in morajo to pisмено obljubiti.

Pri vodstvu opravil je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravljenih razmerah, ki dohajajo zveznemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveze, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove predsednik, oziroma njegova namestnika ali vladni komisarji ali ako je zvezni odbor ali zvezno vodstvo storilo na to mereč sklep.

§ 14.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni zbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 15.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri — dokler traja vojna, tudi v porazumu z vojnim ministrom.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov in pravico imajo vsakčes povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister. Ako vladni komisar, ki je imenovan v porazumu z vojnim ministrstvom, dokler traja vojna, odloži sklep, odloči o izvršitvi sklepa ali odredbe zveznih organov trgovinski minister v porazumu z vojnim ministrom.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov gospodarske zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 16.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega zbora, zveznega odbora ali zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) skrbi za preskrbovanje zvezi pripadajočih obratov z sirovinami in pomožnimi snovmi in obratili;
- b) uravnave izdelovanja in razpečavanja, zlasti razdeljevanja cementa;
- c) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo plačevati pripadniki zveze;

d) ustanovitve tistih določnih učinov, za katere lahko nalaga zvezno vodstvo ali razsodišče kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

§ 17.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki nasprotujejo tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, da se dosežejo nameni zveze, nalagati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznega odbora (§ 6 d), ki ga je odobril trgovinski minister, postavljen pod kazen zaradi nereda.

Ako je zvezno vodstvo naložilo kazen zaradi nereda, se more razsodišče (§ 18) prisliti za odločbo, ne da bi priziv imel odloživo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 18.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrasani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo, zvezni odbor ali zvezni zbor, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega zbora oziroma zveznega odbora ali zveznega vodstva, ki so jih odobrili udeleženi ministri, se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja in opustitve, ki merijo zoper odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 17 pravice naložiti kazen zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§§ 9 c in 16 d), je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presežati zneska 20.000 K.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Vse odločbe razsodišča so končnoveljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določenih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja je za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti pričé in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 19.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo, politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev. Ti kazni se moreta naložiti tudi druga poleg druge. Vrhutega se more izreči, da zapadejo reči, na katere se nanaša kaznivo dejanje.

§ 20.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni odbor, z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 21.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Banhans s. Schauer s. r.
Homann s. r. Czapp s. r.
Wieser s. r.

508.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 22. decembra 1917. l.,

s katerim se uravnava promet s cementom.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Vse množine cementa, kar jih je, so zasežene z dnem razglasitve tega ukaza. Gledé množin cementa, ki v tem času še niso izdelane, nastopi zasega, ko se dogotovijo.

Cement v zmislu tega ukaza je portlandski cement, železni portlandski cement, plavžev cement, troskni cement in taka cementu slična spojila, kojih spajalna sila še ustreza določilom avstrijskega društva inženirjev in arhitektov iz leta 1907. za dobavljanje in preskušanje trosknega cementa.

§ 2.

Od te zasege so izvzete tiste množine cementa, ki so v času razglasitve tega ukaza v posesti lastnikov ali podjetnikov izvrševanih ali že oddanih državnih gradenj, in so potrebne za dogradbo teh stavb, nadalje vse zaloge cementa, ki so v posesti države in vojaške uprave, oziroma so določene za namene države in vojaške uprave.

§ 3.

Zasega ima učinek, da se zasežene množine v § 1 imenovanih snovi ne smejo niti porabiti,

prostovoljno ali prisilno otujiti ali uničiti, ako se ne ukrenejo drugi ukazi s tem ukazom ali s posebno odredbo trgovinskega ministra v soglasju z vojnim ministrom.

§ 4.

Pravna opravila, ki se sklenejo proti tem določilom, so nična. To velja tudi za taka pravna opravila, ki so bila sklenjena pred razglasitvijo tega ukaza, ako se blago še ni izročilo. Pravica zahtevati dodatno izpolnitev ali zahtevati odškodnino, ker se pravno opravilo ni izpolnilo, se ne more uveljavljati. Zahteve zaradi neizpolnjenega opravila, ki so nastale pred začetkom veljavnosti tega ukaza, estanejo neizpremenjene, toda kupec ne more zahtevati izpolnitve, temveč le odškodnino.

§ 5.

Učinek zasege neba:

1. s prisilnim odvzetjem (§ 10),
2. v primerih, določenih v § 3, z razveljavo zasege s posebno odredbo trgovinskega ministra v soglasju z vojnim ministrom.

§ 6.

Kdor ima po § 1 zasežene snovi v zalogi ali v hrambi, mora množine, kar jih je dne razglasitve tega ukaza, najdalje v 8 dneh po tem času pisмено naznaniti gospodarski zvezi industrije cementa ter imenovati lastnika. Gledé množin, ki so na prevozu, zadane naznanilna dolžnost prejemnika. Izdelovalci tukaj omenjenih snovi so nadalje dolžni popisati množine, kar jih je vsakodnevno zadnji dan vsakega mesca v njihovih obratih, in jih v prihodnjih 8 dneh, ločeno po vrstah, naznaniti gospodarski zvezi industrije cementa. Nadalje so izdelovalci po § 1 zaseženih snovi dolžni v prvih 8 dneh vsakega mesca naznaniti gospodarski zvezi industrije cementa množine, ki so se v preteklem mescu razposlale iz njihovih obratov, ločeno po vrstah. Ta naznanilna dolžnost se nanaša za mesec, v katerem se je razglasil ta ukaz, le na tiste množine, ki so se razposlale po zaukazanem prvem popisu zaloge.

Določila tega paragrafa se ne nanašajo na zaloge cementa, ki so v posesti države ali vojaške uprave ali so določene, da se izročé za njune namene.

§ 7.

Lastnik zaseženega cementa je dolžen kupno prepustiti in dobaviti ga dobavnemu prejemniku, ki ga je oznamenila gospodarska zveza industrije cementa. Do izročitve morajo posestniki stvarno hraniti zasežene množine.

§ 8.

Kdor uvaža cement v ozemlje, v katerem velja ta ukaz, ga sme porabljati v tuzemstvu le z dovoljenjem gospodarske zveze industrije cementa, izvzemši neposredno potreščino vojske.

§ 9.

Cement, ki ga je gospodarska zveza industrije cementa odkazala prosilcu, se sme porabljati le za namen, ki je imenovan v dovolilu za dobivanje. Otujevanje se strani dobavnega prejemnika je prepovedano, ako ni v dovolilu za dobivanje imenovano za namen preprodajanje po upravičenih kupčevalcih s cementom in ako ne nastopi v odstavku 2 tega paragrafa določeni primer; pravna opravila, ki grešé zoper to, so nična.

Ako dobavni prejemnik ne porabi odkazane cementa za namen, ki je imenovan v dovolilu za dobivanje, v dveh mescih od dne prejema, mora dobavni prejemnik naznaniti to gospodarski zvezi industrije cementa. Dolžen je ta cement na poziv gospodarske zveze industrije cementa kupno prepustiti in dobaviti osebi, ki jo oznamenja zveza.

§ 10.

Ako se lastnik brani prodati ali dobaviti zasežene zaloge ustrezno ukazilom gospodarske zveze industrije cementa, mora politično oblastvo prve stopnje, v čigar okolišu so zaloge, razsoditi o dolžnosti oddaje zalog, in, ako treba, odrediti njih prisilno izročitev. Prisilno odvzete zaloge mora posestnik stvarno hraniti.

§ 11.

Železnice in plovstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve cementa le tedaj v prevoz, ako je voznim listinam pridejano prevozno potrdilo, ki ga je izdala gospodarska zveza industrije cementa po obrazcu, predpisanem v prilogi. Za pošiljatve vojaške uprave ni treba takih prevoznih potrdil.

Pošiljatev, ki so ob času, ko dobi ta ukaz moč, že izročene prevoznemu zavodu, se ne tičejo ta določila.

§ 12.

Izdelovalci, porabniki in posestniki cementa, izvzemši vojaško in državno upravo, so dolžni dajati trgovinskemu ministrstvu ali njegovim organom vsa zahtevana pojasnila o stvareh izdelovanja in porabljanja cementa in o svojih zalogah po resnici in v roku, stavljenem za to, in dobavljati vse gledé tega zahtevane dokaze in pomočke.

§ 13.

Za nadzorovanje izpolnjevanja določil tega ukaza ter za izvrševanje na podstavi tega ukaza izdanih odredb, nadalje za popreskušanje naznanil, podajanih po § 6, in po § 12 dajanih pojasnil more trgovinsko ministrstvo dati ogledovati obratne in skladiške prostore in vpogledovati opravilne zapiske. Osebam, katerim je to naročeno, je dajati

vsa potrebna pojasnila in dovoljevati jim je vstop v obratne in skladiške prostore.

§ 14.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih odredb in vsako sodelovanje ob preprečenju v tem ukazu ustanovljenih dolžnosti kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zapornimi kaznimi do šest mesecev, ako se dejanje ne kaznuje kazensko-sodno. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge. Izreči se more tudi, da zapadejo reči, na katere se nanaša kaznivo dejanje.

§ 15.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Banhans s. r.

Schauer s. r.

Homann s. r.

Czapp s. r.

Wieser s. r.

Prevozno potrdilo za cement.

Pošiljačevo ime .....

v ..... ima pravico poslati
..... kg cementa

in sicer v času od ..... do .....

od (ime pošiljalne postaje) .....

v (ime namembne postaje) .....

po železnici ali parniku na naslov (prejemnikovo ime in stanovališče) .....

..... v .....

Na Dunaju, dne ..... 19...l.

L. S.

Gospodarska zveza industrije cementa.

To potrdilo je trpežno priložiti vozni listini.
 Da je potrdilo pridejano, je zabeležiti v vozni listini.
 Potrdilo naj odvzame namembna postaja.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, tudi v letu 1918. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, slovenskem in ukrajskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1918 državnega zakonika v vsaki teh osmerih izdaj znaša za en izvod — bodisi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 10 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, kjer se dobivajo tudi posamezni letniki in posamezni kosi državnega zakonika.

Ker se državni zakonik naročnikom oddaja, oziroma pošilja le, če se je plačala letna naročnina zanj, je ob enem z naročbo plačati tudi zanjo pripadajoči znesek; da se more hitro in brez pritožb vročevati po c. kr. pošti, je poleg natančnega naslova stanovanja povedati tudi dotični poštni dostavni okraj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za .	5 K 04 h	Letnik 1867. za .	4 K 80 h	Letnik 1885. za .	4 K 32 h	Letnik 1903. za .	10 K 80 h
1850. „ .	12 „ 60 „	1868. „ .	4 „ 80 „	1886. „ .	5 „ 52 „	1904. „ .	6 „ — „
1851. „ .	3 „ 12 „	1869. „ .	7 „ 20 „	1887. „ .	6 „ — „	1905. „ .	7 „ 20 „
1852. „ .	6 „ 24 „	1870. „ .	3 „ 36 „	1888. „ .	10 „ 08 „	1906. „ .	14 „ 40 „
1853. „ .	7 „ 56 „	1871. „ .	4 „ 80 „	1889. „ .	7 „ 20 „	1907. „ .	15 „ 60 „
1854. „ .	10 „ 08 „	1872. „ .	7 „ 68 „	1890. „ .	6 „ 48 „	1908. „ .	10 „ 80 „
1855. „ .	5 „ 64 „	1873. „ .	7 „ 92 „	1891. „ .	7 „ 20 „	1909. „ .	10 „ 20 „
1856. „ .	5 „ 88 „	1874. „ .	5 „ 52 „	1892. „ .	12 „ — „	1910. „ .	10 „ 08 „
1857. „ .	6 „ 84 „	1875. „ .	4 „ 80 „	1893. „ .	7 „ 20 „	1911. „ .	8 „ 40 „
1858. „ .	5 „ 76 „	1876. „ .	3 „ 60 „	1894. „ .	7 „ 20 „	1912. „ .	15 „ — „
1859. „ .	4 „ 80 „	1877. „ .	2 „ 40 „	1895. „ .	8 „ 40 „	1913. „ .	11 „ 40 „
1860. „ .	4 „ 08 „	1878. „ .	5 „ 52 „	1896. „ .	8 „ 40 „	1914. „ .	18 „ — „
1861. „ .	3 „ 60 „	1879. „ .	5 „ 52 „	1897. „ .	18 „ — „	1915. „ .	14 „ 04 „
1862. „ .	3 „ 36 „	1880. „ .	5 „ 28 „	1898. „ .	7 „ 20 „	1916. „ .	15 „ 24 „
1863. „ .	3 „ 36 „	1881. „ .	5 „ 28 „	1899. „ .	12 „ — „	1917. „ .	18 „ 30 „
1864. „ .	3 „ 36 „	1882. „ .	7 „ 20 „	1900. „ .	8 „ 40 „		
1865. „ .	4 „ 80 „	1883. „ .	6 „ — „	1901. „ .	7 „ 20 „		
1866. „ .	5 „ 28 „	1884. „ .	6 „ — „	1902. „ .	9 „ — „		

Posamezni letniki v drugih sedmerih jezikih počeni z l. 1870. se dobivajo po istih cenah kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika nemške izdaje, ki naročniku sploh niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih potem, ko so izšli, kosi nenemških izdaj pa najdalje v šestih tednih po izdaji kazal in naslovnega lista k posameznim izdajam naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju, III. okraj, Rennweg št. 16.

Kadar poteče ta rok, se bodo kosi državnega zakonika izročevali brez izjeme le proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 4 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej in v izdajah ostalih sedmerih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej povsem popolnjeni, se dobiva ne le vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 4 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24; s tem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) letnike ter si liste urediti po tvarinah.